



Bryssel 9.12.2022
COM(2022) 705 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n makroaluestrategioiden täytäntöönpanosta

{SWD(2022) 397 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

EU:n makroaluestrategioiden täytäntöönpanosta

1. JOHDANTO

EU:n makroaluestrategiat ovat määritetyllä maantieteellisellä alueella sijaitsevien EU:hun kuuluvien ja EU:n ulkopuolisten maiden käynnistämiä poliittisia kehyksiä. Näissä kehyksissä käsitellään yhteisiä haasteita ja mahdollisuuksia asettamalla yhteisiä pitkän aikavälin tavoitteita, kuten ”Itämeren pelastaminen”. Toisin kuin perinteisten komission rahoitusohjelmien tyypillisissä hankkeissa makroaluestrategioissa ei keskitytä kertaluonteisiin toimiin, joilla on ennalta määrätty alkamis- ja päättämispäivä. Makroaluestrategiat ovat pohjimmiltaan yhteistyökehyksiä, joissa perustetaan sidosryhmien verkostoja. Verkostot muodostavat monikansallisen ja monialaisen asiantuntemuksen mosaiikin, joka mahdollistaa yhteistyön sekä arvon ja vaurauden luomisen. Tavoitteena on parantaa institutionaalisia valmiuksia, luoda innovatiivisia ja osallistavia palveluja, jotka voivat antaa lisää vaikutusmahdollisuuksia ihmisille ja sidosryhmille ja saada nämä aktiivisesti edistämään vauraiden ja avoimien makroalueiden kehittämistä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Makroaluestrategioissa käsitellään kysymyksiä, jotka edellyttävät useiden maiden yhteistyötä monialaisen ja monitasoisen hallinnon pohjalta. Makroaluestrategioilla vahvistetaan alueiden identiteettiä ja lisätään kansalaisten vastuuta ja aktiivista osallistumista. Makroaluestrategioita koskevan yhteistyön pehmeä luonne on etu, sillä se tarjoaa ratkaisuja, joita on usein vaikea saavuttaa virallisemmissa yhteyksissä, koska niissä esiintyy yleensä kilpailevia kansallisia etuja. Siksi makroaluestrategioilla on onnistuttu puhdistamaan Itämeren, parantamaan Tonavan liikennöitävyyttä väylien kunnostuksen ja ylläpidon avulla, luomaan olosuhteet vedyn kehittämiseksi vaihtoehtoiseksi vihreäksi polttoaineeksi Alpeilla sekä vahvistamaan Adrian- ja Joonianmeren aluetta huippuluokan matkailukohteena.

Makroaluestrategioilla myös helpotetaan EU:n keskeisten poliittisten aloitteiden täytäntöönpanoa eri alueilla, kun aloitteita sovitetaan yhteen ja koordinoidaan alueellisten ja paikallisten aloitteiden kanssa. Makroaluestrategioilla tuodaan alueellinen ulottuvuus vihreään, digitaaliseen ja sosiaaliseen siirtymään, ja niissä käsitellään myös Ukrainan sodan seurauksia ja pandemiasta elpymistä. Makroaluestrategiat antavat Ukrainalle, Moldovalle, Länsi-Balkanin maille ja muille EU:hun pyrkiville maille hyvän käsityksen siitä, miten Euroopan unioni toimii.

Neljässä makroaluestrategiassa on mukana kaikkiaan 19 EU:n jäsenvaltiota ja 10 EU:n ulkopuolista valtiota. Strategiat ovat

- EU:n Itämeri-strategia (EUSBSR, 2009)
- Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia (EUSDR, 2011)
- Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskeva EU:n strategia (EUSAIR, 2014)
- Alppien aluetta koskeva EU:n strategia (EUSALP, 2016).

Vuodesta 2016 lähtien komissio on neuvoston pyynnöstä¹ julkaissut joka toinen vuosi neljää makroaluestrategiaa koskevan täytäntöönpanokertomuksen. Tämä on neljäs kertomus ja

¹ Neuvoston päätelmät Alppien aluetta koskevasta EU:n strategiasta (EUSALP), 32 kohta:
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/eusalp_council_conclusions_27112015.pdf

kattaa jakson vuoden 2020 puolivälistä vuoden 2022 puoliväliin. Kertomuksessa arvioidaan makroaluestrategioiden täytäntöönpanon tilannetta ja edistymistä sekä tarkastellaan tulevia toimia. Kertomusta täydennetään komission yksiköiden valmisteluasiakirjalla, jossa kerrotaan tarkemmin yksittäisistä makroaluestrategioista. Molemmat asiakirjat perustuvat makroaluestrategioiden kansallisten koordinaattoreiden ja temaattisten koordinaattoreiden (makroaluestrategioiden keskeisten toteuttajien) ja asiantuntijoiden antamaan palautteeseen. Kolmen ensimmäisen kertomuksen jälkeen annettiin neuvoston päätelmät, joissa korostetaan jäsenvaltioiden keskeisiä painopistealueita.

Makroaluestrategiat pannaan täytäntöön poliittisessa tilanteessa, jossa Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja digitaalinen siirtymä asettavat Euroopan unionille uusia strategisia linjauksia. Kaikkien makroaluestrategioiden odotetaan tuottavan niihin liittyviä tuloksia sekä lisäävän kansalaisyhteiskunnan ja nuorten osallistumista erityisesti Euroopan nuorison temavuoden 2022 yhteydessä.

Tämä kertomus julkaistaan aikana, jolloin sota runtelee jälleen Eurooppaa. Venäjän provosoimaton ja perusteeton sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan, joka on tällä hetkellä EUSDR:n puheenjohtajavaltio, on järkyttänyt koko maailmaa. Tämän sodan seuraukset, muun muassa pakolaisvirrat ja energiaepävarmuus, pysyvät asialistan kärjessä tulevina vuosina. Tähän on lisättävä ennennäkemätön pandemia, joka ei ole vielä ohi ja jonka vakavien taloudellisten, fiskaalisten ja sosiaalisten vaikutusten kanssa makroaluestrategioiden sidosryhmät kamppailevat koko EU:ssa ja sen ulkopuolella.

2. VIHREÄN JA DIGITAALISEN SIIRTYMÄN MUKAISET TEMAATTISET PAINOPISTEET

Makroaluestrategioissa on sitouduttu vahvasti Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan monialaisella lähestymistavalla, joka perustuu monitasoiseen hallintoon ja sidosryhmien laajaan osallistumiseen. Makroaluestrategiat helpottavat myös Länsi-Balkanin maiden ja muiden liittymisneuvotteluja käyvien maiden osallistumista tähän aloitteeseen ja siihen liittyviin aloitteisiin, kuten Länsi-Balkanin vihreään toimintaohjelmaan. Erityisesti EUSBSR:n (2021) ja EUSDR:n (2020) tarkistetuissa toimintasuunnitelmissa strategiat sovitettiin entistä paremmin yhteen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvissä keskeisissä strategisissa asiakirjoissa, joissa mennään vielä ohjelmaa pidemmälle, viitataan nimenomaisesti makroaluestrategioiden tuottamaan panokseen.

Vuonna 2021 annetussa komission tiedonannossa uudesta lähestymistavasta kestäväan siniseen talouteen² viitataan myös erityisesti makroaluestrategioiden rooliin ja makroaluestrategioiden sisällyttämiseen kansallisiin rahoitussuunnitelmiin. Tämä koskee erityisesti makroaluestrategioita, joilla on vahva merellinen ulottuvuus. Tämä koskee myös merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevaa EU:n strategiaa³ ja REPowerEU-suunnitelmaa⁴. Merellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevassa EU:n strategiassa todetaan, että laajamittaisen merellä tuotettavan uusiutuvan energian suunnittelun ja käyttöönoton onnistumisen varmistamiseksi on tarpeen edistää alueellista yhteistyötä

² COM(2021) 240 final.

³ https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/offshore-renewable-energy_en

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_fi

makroaluestrategioiden avulla⁵. REPowerEU-suunnitelmassa⁶ tunnustetaan makroaluestrategioiden rooli vetyinfrastruktuuriin tehtävien investointien edistämisessä.

Makroaluestrategioilla on jo saatu aikaan merkittäviä saavutuksia Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toimeen ”Puhdas, kohtuuhintainen ja turvallinen energia”⁷ liittyvillä strategisilla aloilla. Itämeren alueella⁸ on kehitetty ammatillinen verkosto ja perustettu foorumeita asiantuntemuksen vaihtoa varten sekä kehitetty huippuluokan tieteidenvälistä tutkimusta merituulivoiman optimoinnista⁹. Alppien alueella on luotu edellytykset koordinoituille vetyyn liittyville investoinneille¹⁰, ja Tonavan alueella¹¹ on suoritettu kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien vertaileva arviointi¹². Makroaluestrategioilla on edistetty sähköajoneuvojen käyttöä Adrian- ja Joonianmeren alueen nykyisissä alueellisissa ja paikallisissa liikennejärjestelmissä¹³.

Vihreä ja digitaalinen siirtymä liittyvät toisiinsa, ja makroaluestrategioilla on ollut merkittävä rooli jälkimmäisessä, kun niillä on tuettu Euroopan digitaalistrategian täytäntöönpanoa. Digitaalinen siirtymä on monialainen tavoite sekä EUSBSR:ssä että EUSDR:ssä. Ihmisten väliset sähköiset yhteydet ja julkisten palvelujen saatavuuden edistäminen syrjäisillä alueilla on keskeinen toimi EUSALP:ssä. Innovointi ja digitaalinen siirtymä olivat EUSDR:n temaattisia painopisteitä vuonna 2021 Slovakian puheenjohtajakaudella.

Näin ollen makroaluestrategioilla on kehitetty useita innovatiivisia hankkeita ja lähestymistapoja tällä alalla. EUSBSR:ssä on lisätty merenkulkualan ekotehokkuutta Itämeren alueella luomalla ja pilotoimalla teollisuuden loppukäyttäjien ja tutkimusorganisaatioiden yhdessä kehittämää digitaalisia ratkaisuja¹⁴. EUSDR:ssä on vähennetty laivaliikenteen byrokratiaa ottamalla käyttöön yhdenmukaistettuja ja digitalisoituja valvonta-asiakirjoja ja edistetty koulujen välistä kansainvälistä yhteistyötä opettajien digitaalisten taitojen vahvistamiseksi Tonavan alueella¹⁵. EUSAIR:ssä on tuettu kestävän matkailun ja klustereiden verkoston kehittämistä Adrian- ja Joonianmeren alueella. Verkoston tavoitteena on hyväksyä ja panna täytäntöön EU:n ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä (EMAS), Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä (ETIS) ja muita vihreitä (kestäviä) sertifiointijärjestelmiä. Lisäksi EUSALP:ssä on käynnistetty Alppien alueen kylien älykäs digitaalinen muutos¹⁶. Maaseutuyhteisöille annettavassa tuessa korostetaan makroaluestrategioiden alueellista ulottuvuutta ja digitalisaation sosiaalista näkökulmaa, kun siinä tarjotaan digitaalisia palveluja ja välineitä yhteiskunnallisille ryhmille, jotka eivät pääse niihin helposti käsiksi.

⁵ COM(2020) 741 final – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0741&from=EN>

⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_22_3131

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/energy-and-green-deal_fi

⁸ <http://www.baltic-integrid.eu/>

⁹ <http://www.baltic-integrid.eu/>

¹⁰ <https://www.alpine-region.eu/news/financial-dialogue-networks-workshop-taking-embedding-process-one-step-further>

¹¹ [NECP Danube Region REKK 2020 final 0215logo.pdf \(danube-region.eu\)](https://www.danube-region.eu/logo/logo.pdf)

¹² [NECP Danube Region REKK 2020 final 0215logo.pdf \(danube-region.eu\)](https://www.danube-region.eu/logo/logo.pdf)

¹³ <https://enmob.adrioninterreg.eu/>

¹⁴ <https://ecoprodiigi.eu/>

¹⁵ <https://peopleandskills.danube-region.eu/events/online-thematic-conference-school-cooperation-in-the-danube-region/>

¹⁶ <https://www.alpine-space.org/projects/smartvillages/en/home>

Esimerkkejä hankkeista ja prosesseista

*Itämeri on yksi Euroopan saastuneimpia vesialueita, ja ”meren pelastaminen” on EUSBSR:n keskeinen tavoite. **BEST-hankkeessa**¹⁷ (**Better Efficiency for industrial Sewage Treatment**) vähennettiin rehevöitymistä ja vaarallisten aineiden aiheuttamia riskejä parantamalla teollisuuden jäteveden käsittelyä Itämeren alueella. Latvian Piensin meijerissä ja juustolassa (Latviassa) jäteveden parempi esikäsittely paransi käsittelytuloksia lähellä sijaitsevassa kunnallisessa jätevedenpuhdistamossa. Doruchówin kunta (Puola) rakensi teollisuusjätevedelle uuden käsittelylinjan, joka auttaa ehkäisemään rehevöitymistä.*

*Yliopistot ja tutkimus- ja innovointikeskukset ovat aluekehityksen keskeisiä toimijoita, jotka helpottavat kestävien mallien toteuttamista ja edistävät Euroopan vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanoa Alppien alueella. EUSALP edistää **Alppien yliopistojen liiton/verkoston perustamista** yksilöimällä yliopistot kuudesta EUSALP-maasta¹⁸.*

3. VAHVEMPI KESKITTYMINEN SOSIAALISEEN MUUTOKSEEN, MUKAAN LUKIEN UKRAINAN SODAN SEURAUKSET

Vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyy myös sosiaalinen siirtymä. Teknologinen kehitys, globalisaatio ja pyrkimys rationalisointiin muuttavat perusteellisesti Euroopan työmarkkinoita ja edellyttävät uusia taitoja, nopeaa sopeutumista ja parempaa selviytymiskykyä samalla, kun monet perinteiset ammatit menettävät jalansijaa. Väestörakenteen muutos, pandemia, saapuvat pakolaisvirrat ja yleinen suuntaus, jossa Euroopan yhteiskunnat polarisoituvat niin, että osa ihmisistä ajautuu köyhyyteen ja syrjäytyy sosiaalisesti, ovat kaikki osa tätä sosiaalista siirtymää. Tässä prosessissa makroaluestrategioilla voidaan mobilisoida sidosryhmiä kaikilla tasoilla sen varmistamiseksi, että ketään ei jätetä jälkeen.

EUSDR:ssä sosiaalisen yrittäjyyden koulutus- ja kehityskeskus (Social Entrepreneurship Education and Development Hub (SI PLUS)) edistää sosiaalista innovointia. Kestävää työelämää käsittelevä Itämeren alueen työfoorumi (Baltic Sea Labour Forum for Sustainable Working Life)¹⁹ käsittelee demografisia haasteita ja edistää aktiivista ikääntymistä ja elinikäistä oppimista EUSBSR:ssä. Alppien aluetta koskevalla sosiaalisen innovoinnin strategialla pyritään määrittelemään uusi visio sosiaalisesta innovoinnista, jotta EUSALP:n alueiden innovointivalmiuksia lisätään vastaamalla uusiin haasteisiin. EUSAIR:ssä on edistetty osaamis- ja koulutusinvestointeja kestävämpään siniseen talouteen siirtymiseksi Adrian- ja Joonianmeren alueella. Siinä ammatti- ja yrittäjätaidot ja -koulutus määriteltiin keskeisiksi painopisteiksi, joita käsiteltiin kestävä matkailun pilariin kuuluvassa lippulaivahankkeessa DES_AIR.

Ukrainan sotaa pakenevat pakolaiset etsivät suojaa kaikkialta Euroopasta. Tämä edellyttää toimia kaikissa neljässä makroaluestrategiassa. EUSBSR:ää ja EUSDR:ää koskee erityinen huoli pandemian jo rasittamiin terveys- ja sosiaalijärjestelmiin kohdistuvasta lisärasituksesta. Monet makroaluestrategioiden sidosryhmät auttavat pakolaisia ja tukevat humanitaarisen avun aloitteita. Viime aikoina makroaluestrategioiden toimissa on keskitytty ukrainalaisten pakolaisten kotouttamiseen ja turvallisten käytävien luomiseen rahdille.

¹⁷ <https://bestbalticproject.eu/>

¹⁸ <https://www.alpine-region.eu/news/AG1-workshop-2022-with-26-alpine-universities>

¹⁹ <https://bslf.eu/sustainable-working-life/>

Samaan aikaan pandemia on vaikuttanut kielteisesti makroaluestrategioihin osallistuviin maihin. Myönteistä on se, että pandemia sai aikaan uusia työskentelytapoja, vauhditti uusia aloitteita, kuten innovaatioklustereita, jotka auttoivat pk-yrityksiä mukautumaan uusiin covid-pandemian jälkeisiin olosuhteisiin, sekä nopeutti siirtymistä kestävämpään matkailuun ja työmarkkinoiden digitalisointiin.

Esimerkkejä hankkeista ja prosesseista

EUSBSR:n Turvallisuus-toiminnanalaan kuuluvat ohjausryhmän jäsenet, joista suurin osa tulee Itämeren alueen pelastuspalveluvirastoista, jakoivat kokemuksiaan avun keräämisestä ja jakamisesta Ukrainalle ja vastasivat laitteita, esimerkiksi paloautoja, koskeviin uusiin tarpeisiin. EUSDR:n painopistealueella 10 (Institutionaaliset valmiudet ja yhteistyö) hyödynnettiin kansalaisjärjestöjen verkostoja koordinoitaessa aloitteita, joilla tuettiin Ukrainaan jääneitä ihmisiä ja sotaa pakenevia pakolaisia.

4. YHTEENKUULUVUUDEN JA PAIKKALÄHTÖISEN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN

Kaikissa neljässä makroaluestrategiassa noudatetaan hyvin koheesiopolitiikan yleistä tavoitetta edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta Euroopan unionissa ja vähentää maiden ja alueiden välistä epätasapainoa.

Yksi strategioiden lisäarvo on siinä, että koheesiopolitiikassa aletaan noudattaa paikkalähtöistä lähestymistapaa tukemalla paikallisella ja alueellisella tasolla syntyviä aloitteita, jotka voisivat hyötyä makroalueellisesta yhteistyöstä. Neljässä makroaluestrategiassa paikallisia ja alueellisia toimia mukautetaan nykyään monenlaisilla prosesseilla ja hankkeilla EU:n poliittisiin painopisteisiin. Tähän kuuluu aloitteita, joilla hallitaan ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä i) mahdollistamalla vuorovaikutus paikallisviranomaisten ja kansallisten pelastuspalveluviranomaisten välillä²⁰, ii) hyödyntämällä digitalisaatiota luonnonhaitoista selviämiseksi ja vuoristo- ja maaseutukylien selviytymiskyvyn vahvistamiseksi²¹ sekä iii) kehittämällä pieniä alueellisia brändejä maatalous- ja elintarvikealalla²². Toteutetuilla toimilla on edistetty osallistavia ja alhaalta ylöspäin suuntautuvia lähestymistapoja, joilla tuetaan i) yrittäjyyttä²³, ii) monikansallisia klustereita ja digitaali-innovointikeskittymiä²⁴ sekä iii) naisten ja miesten tasa-arvoa innovoinnissa ja yrittäjyydessä²⁵.

Nämä saavutukset ovat erittäin lupaavia, mutta makroaluestrategioilla voidaan kasvattaa niiden roolia edelleen erityisesti vahvistamalla yhteyttä paikalliseen tasoon.

5. KUMPPANUUS – KANSALAISSYHTEISKUNNAN, PAIKALLISTEN SIDOSRYHMIEN JA NUORTEN OSALLISTUMINEN

Kuten Budapestissä toimivan European Housen koordinoimassa kaikkia makroaluestrategioita koskevassa varjoraportissa²⁶ todetaan, kansalaisyhteiskunnan

²⁰ <https://www.cascade-bsr.eu/toolbox>

²¹ <https://www.alpine-region.eu/publications/smart-villages-using-potential-digitization-alpine-villages>

²² <https://www.alpine-region.eu/mapping-territorial-brands>

²³ <https://www.zsi.at/en/object/project/5803>

²⁴ <https://inerrant.italy-albania-montenegro.eu/>

²⁵ <http://www.balticsearegion.org/web/page.aspx?refid=134>

²⁶ <https://europeanhouse.hu/the-shadow-report/>

järjestöillä on ratkaiseva merkitys päätöksenteon parantamisessa erityisesti siten, että ne tuovat paikallis- ja alueyhteisöt lähemmäs makroaluestrategioita.

EUSAIR:ssä ja EUSDR:ssä kansalaisyhteiskunnan osallistuminen tapahtuu foorumeilla, jotka perustuvat osallistavaan suunnitteluun, yhteisöjen luomiseen ja voimaannuttamiseen. EUSAIR:ssä Adrian- ja Joonianmeren alueen kauppakamarien foorumi (Forum AIC)²⁷, Adrian- ja Joonianmeren alueen kaupunkien foorumi (FAIC)²⁸ sekä Adrian- ja Joonianmeren alueen yliopistojen liitto (UNIADRION)²⁹ muodostavat yli 120 elimen ja laitoksen verkoston. EUSDR:ssä kansalaisyhteiskunnan foorumeita ovat muun muassa Danube Civil Society Forum (DCSF)³⁰ ja sen työryhmä, Danube Local Actors Platform (D-LAP), Danube Networkers for Europe (DANET)³¹ ja varjoraporttia koordinoitunut European House.

EUSALP:n sidosryhmät ovat olleet strategiassa mukana alusta lähtien, ja kansalaisyhteiskunnalla on yhä suurempi rooli sen täytäntöönpanossa. Useisiin toimintaryhmiin kuuluu kansalaisyhteiskunnan järjestöjen edustajia, ja kansalaisyhteiskunta osallistuu myös erilaisiin toimintaryhmätilaisuuksiin. Kansalaisjärjestöillä on osansa myös EUSBSR:ssä. Ne ovat erityisen aktiivisia koulutusta, kulttuuria, terveyttä ja matkailua koskevilla politiikanaloilla.

Esimerkkejä hankkeista ja prosesseista

*EUSDR:n vuosittaisen foorumin yhteydessä järjestettävä **Danube Participation Days** -tapahtuma³² kokoaa yhteen paikallisten, alueellisten ja kansallisten julkishallintojen, kansalaisyhteiskunnan, EU:n sekä EUSDR:n hallinnon ja sidosryhmien edustajia. Tavoitteena on vahvistaa julkisten ja yksityisten sidosryhmien välistä luottamusta ja luoda yhdessä kestäviä ratkaisuja Tonavan alueen kehittämiseen. Vuoden 2021 tapahtumassa käsiteltiin ihmiskeskeisen digitalisaation edellytyksiä ja sitä, miksi se on tärkeää.*

Kaikissa makroaluestrategioissa tunnustetaan, että on tärkeää ottaa nuoret mukaan hallintoon ja tavoittaa heitä entistä laajemmin, antaa heille vaikutusmahdollisuuksia ja mahdollisuus toteuttaa heidän etuihinsa ja huolenaiheisiinsa liittyviä toimia. Vuonna 2020 käynnistettiin Interregin Nuorten julistus³³. Viime vuosina kaikissa neljässä makroaluestrategiassa on kutsuttu nuoria vuotuisiin foorumeihin käymään aktiivista keskustelua päättäjien kanssa. Nuorten osallistumista lisättiin Euroopan nuorisovuosikauden 2022 myötä.

EUSALP on edelläkävijä nuorten osallistamisessa, ja vuonna 2021 se oli ensimmäinen makroaluestrategia, johon perustettiin nuorisoneuvosto. Siinä on otettu nuoria mukaan strategian hallinnon lisäksi myös makroalueen kannalta tärkeiden toimien valmisteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi vuosittaiseen kilpailuun Pitch your project³⁴, EUSALP-kesäleiriohjelmaan ja tulevaan osallistavaan verkkoalustaan osallistuu nuoria ja olemassa olevia nuorisojärjestöjä.

²⁷ <https://www.forumaic.org/?lang=en>

²⁸ <https://www.faic.eu/en/home-e/>

²⁹ <https://www.uniadrion.net/>

³⁰ <https://dcsf.danubestrategy.eu/>

³¹ <http://www.foragenetwork.eu/database/item/702-danet-danube-networkers-for-europe/DANET%20-%20Danube%20Networkers%20for%20Europe>

³² <https://capacitycooperation.danube-region.eu/participation-day/>

³³ [Nuorten julistus – tulevaisuuden eurooppalaista yhteistyöpolitiikkaa nuorten ehdoilla](#), lokakuu 2020.

³⁴ <https://eusalp-youth.eu/about-pitch-your-project-en/>

EUSDR:ssä päätettiin perustaa Tonavan nuorisoneuvosto (Danube Youth Council) ja nuorisojärjestöjen verkosto (Youth Organisations' Network). Neuvosto sisällytetään EUSDR:n hallintorakenteeseen, ja sen tehtävänä on antaa keskeisille päätöksentekoeleimille neuvoja kaikista asianmukaisista aiheista. Lisäksi EUSDR tukee nuoria vuotuisissa tapahtumissa, kuten Young Bled Strategic Forum -tapahtumassa³⁵.

EUSBSR:ssä nuoret otetaan mukaan Baltic Sea Youth Platform -foorumin (BSYP)³⁶ kautta. Vuoden 2020 Itämeren nuorisoleireistä (Baltic Sea Youth Camps) saadut kokemukset korostavat tarvetta institutionalisoida BSYP:tä edelleen ja koordinoita nuorten osallistumista kaikilla EUSBSR:n politiikanaloilla. Myös EUSAIR:ssä nuoret nostetaan korkealle asialistalla ja nuorisoneuvostoa ollaan perustamassa. Albanian EUSAIR-puheenjohtajuuskaudella Tiranassa (joka on myös Euroopan nuorisopääkaupunki 2022) järjestetyssä vuoden 2022 vuotuisessa foorumissa korostettiin monia nuoriin liittyviä toimia, kuten EUSAIR:n POPRI 2022 -nuorisokilpailua.

Kansalaisyhteiskunnan järjestöjen rooli on kasvanut ajan myötä. On kuitenkin edelleen tarpeen lisätä näiden organisaatioiden osallistumista makroaluestrategioihin ja saada paikalliset sidosryhmät laajemmin mukaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen. Institutionalisoitun kansalaisvuoropuhelun käynnistäminen makroalueilla voisi edistää sitä. Voitaisiin myös tutkia sitä, miten makroaluestrategioissa voitaisiin käsitellä Euroopan tulevaisuuskonferenssin suosituksia. Lisäksi nuorisoon on kiinnitettävä huomiota vielä senkin jälkeen, kun Euroopan nuorison teemavuosi on ohi, ja jokaiseen makroaluestrategiaan on perustettava nuorisoneuvosto. Makroaluestrategioiden ja muiden alueellisten yhteistyöverkostojen välinen tehostettu vaihto voisi auttaa lisäämään synergioita.

Esimerkkejä hankkeista ja prosesseista

EUSAIR POPRI -nuorisokilpailu³⁷ on Slovenian johtama aloite, jossa etsitään Adrian- ja Joonianmeren alueen nuorten parhaita yrittäjyysideoita. Vuonna 2021 käynnistynyt kilpailu on houkuttellut noin 3500 yrittäjähenkistä nuorta, jotka ovat innokkaita esittelemään luovia ja innovatiivisia ideoitaan idean synnystä myyntipuheeseen tuomareille. Kilpailu on avoin 14–18-vuotiaille lukiolaisille ja 18–29-vuotiaille yliopisto-opiskelijoille.

6. HALLINNON JA HALLINNOLLISTEN VALMIUKSIEN PARANTAMINEN

Makroaluestrategia on houkutteleva tapa tehdä yhteistyötä, ja edelleen on uusia maita, jotka ovat kiinnostuneita osallistumaan strategioihin. EUSAIR toivotti tervetulleiksi Pohjois-Makedonian 2. huhtikuuta 2020 ja San Marinon 14. helmikuuta 2022. Tähän strategiaan kuuluu nyt 10 maata³⁸, joista vain neljä on EU:n jäsenvaltioita, minkä vuoksi siinä keskitytään erityisesti laajentumiseen.

EUSBSR:n tarkistetussa toimintasuunnitelmassa, joka julkaistiin 15. helmikuuta 2021, strategia yhdenmukaistetaan vihreän ja digitaalisen siirtymän kanssa, ja siinä otetaan käyttöön yksinkertaistettu koordinointi- ja hallintajärjestelmä ja perustetaan Baltic Sea Strategy Point koordinoimaan valmiuksien kehittämistä ja tietämyksen jakamista sekä parantamaan viestintävalmiuksia.

³⁵ <https://bledstrategicforum.org/young-bsf-2021/>

³⁶ <https://bsyp.eu/>

³⁷ <https://popri.si/en/>

³⁸ EUSAIR kattaa kymmenen maata, joista neljä on EU:n jäsenvaltioita (Kroatia, Kreikka, Italia ja Slovenia) ja kuusi EU:n ulkopuolisia maita (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Montenegro, Pohjois-Makedonia, San Marino ja Serbia).

Venäjän sota Ukrainassa on vaikuttanut makroaluestrategioihin monin tavoin. Monet makroaluestrategioiden toimintaan osallistuvat joutuvat nyt tukemaan pakolaisia ja varmistamaan Ukrainan valtion jatkuvuuden. EUSDR:n puheenjohtajavaltio Ukraina ei tilapäisesti pystynyt hoitamaan tehtäviään, ja toiset Tonavan alueen puheenjohtajakolmikron jäsenet – Slovakia ja Slovenia – päättivät ottaa ne hoitaakseen.

Kaikissa neljässä makroaluestrategiassa poliittista tasoa edustavat ulkoministerit ja joissakin tapauksissa EU:n varoista vastaavat ministerit tai viranomaiset. Makroaluestrategioissa, joissa on liittymisneuvotteluja käyviä maita tai potentiaalisia liittymisneuvotteluja käyviä maita, liittymistä valmistelevalle tukivälille kansalliset koordinaattorit osallistuvat niihin tiiviisti ja näyttävät poliittista ja strategista suuntaa. EUSALP:ssä alueviranomaisilla on merkittävä rooli poliittisissa ja strategisissa keskusteluissa kaikilla hallinnon tasoilla. EUSAIR:n hallintoneuvostoon kuuluu kaksi kansallista koordinaattoria kustakin maasta, toinen ulkoministeriöstä ja toinen EU:n varoista vastaavasta ministeriöstä.

Kiertävän puheenjohtajan rooli kasvaa kaikissa strategioissa. Tämä koskee sekä EU:n jäsenvaltioita että EU:n ulkopuolisia maita, sillä kaikissa kolmessa makroaluestrategiassa, joihin kuuluu EU:n ulkopuolisia maita (Tonavan alue, Adrian- ja Joonianmeren alue sekä Alppien alue), on ollut tai tulee olemaan EU:n ulkopuolinen puheenjohtajavaltio. Kiinteä kiertävä puheenjohtajuus sekä puheenjohtajakolmikko (edellinen/nykyinen/tuleva puheenjohtaja) ovat nyt käytössä kaikissa neljässä makroaluestrategiassa. Niiden rooli on kasvamassa, erityisesti sen jälkeen, kun perustettiin ”neljän puheenjohtajakolmikron ryhmä”, joka kokoontuu säännöllisesti ja aina EU:n makroaluestrategiaviikon yhteydessä.

Kokemusten vaihdon ja parhaiden käytäntöjen siirron edistämiseksi makroaluestrategioiden puheenjohtajavaltiot ovat yhdessä komission kanssa ja Interact-ohjelman³⁹ tuella kehittäneet edelleen yhteistyöverkostoja, kursseja, menetelmiä ja välineitä, joilla makroaluestrategiat sisällytetään EU:n vuosien 2021–2027 rahoitusohjelmiin. Interact-ohjelmasta on komission avulla tuettu edelleen makroaluekäsitteen edistämistä ja vahvistettu täytäntöönpanon valmiuksia. Niissä makroaluestrategioissa, joissa on merellinen komponentti, vuoropuhelu merialuestrategioiden kanssa on olennaisen tärkeää.

Makroaluestrategioiden vuotuiset foorumit ovat tärkeitä poliittisia kokouksia, joissa on korkean tason poliittinen edustus. EUSBSR:n vuoden 2021 vuotuisen foorumin avajaisissa oli läsnä Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen sekä neljä pääministeriä ja OECD:n pääsihteerin. Täyden hyödyn saamiseksi vuotuiset foorumit olisi kuitenkin yhdistettävä säännöllisiin ministerikokouksiin – makroaluestrategian tai temaattisella tasolla – ja säännöllisiin parlamenttien jäsenten välisiin kokouksiin kaikilla tasoilla. Lisäksi, vaikka edistystä on tapahtunut, jatkuvuuden varmistamiseksi on varmistettava, että yhtä makroaluestrategian puheenjohtajavaltiota seuraava puheenjohtajavaltio jatkaa ensin mainitun esiin nostamien kysymysten käsittelyä.

Makroaluestrategioiden toimintasuunnitelmien päivittäisestä täytäntöönpanosta vastaavien temaattisten/painopistealojen/poliittisten ohjaus- tai toimintaryhmien rooli on kasvanut huomattavasti. On kuitenkin tehtävä lisää työtä, jotta näille makroaluestrategioiden keskeisille toteuttajille voidaan antaa selkeät valtuudet, tehokkaat päätöksentekovalmiudet ja selkeä näkemys siitä, miten niiden työkentät edistävät laajempaa politiikkaa, ja samalla on varmistettava vakaa ympäristö, jossa tarvittavat resurssit, tekniset valmiudet ja taidot ovat käytettävissä. On löydettävä tasapaino koordinointiin ja tiedonvaihtoon tarkoitettujen usein toistuvien verkkokokousten sekä sellaisten henkilökohtaisten kokousten välillä, jotka mahdollistavat uusien ideoiden suoran vaihdon ja yhteisen kehittämisen.

³⁹ <https://www.interact-eu.net/>

Edistymistä on tapahtunut teknisissä tukirakenteissa, jotka helpottavat makroaluestrategioiden täytäntöönpanoa. Vuonna 2018 perustettu EUSDR:n Danube Strategy Point on ollut menestys ja hyvin toimivan EUSDR:n hallintojärjestelmän keskeinen tekijä. EUSAIR Facility Point on olennainen osa EUSAIR:n hallinnon toimintaa. EUSALP:ssä ja EUSBSR:ssä perustetaan uusia teknisen tuen rakenteita vuonna 2022. On ratkaisevan tärkeää, että näillä teknisillä tukirakenteilla, joita käytetään pian kaikissa makroaluestrategioissa, on riittävät resurssit, jotta työ voidaan suorittaa asianmukaisesti ja varmistaa jatkuvuus.

7. PAREMPI RAHOITUKSEN SAATAVUUS JA SULAUTTAMINEN

Makroaluestrategiat kattavilla neljällä kansainvälisellä Interreg-ohjelmalla on ollut myönteinen katalyyttinen vaikutus strategioiden tukemiseen, ja vaikutus jatkuu ohjelmakaudella 2021–2027 osittain myös uuteen Interreg-asetukseen⁴⁰ sisältyvien säännösten ansiosta. Näillä Interreg-ohjelmilla ei kuitenkaan ole resursseja (hyvin rajalliset talousarviot) eikä temaattista kattavuutta, jotta niissä voitaisiin käsitellä kaikkia makroaluestrategioiden tavoitteita ja painopisteitä.

Raportointikaudella kaikissa neljässä makroaluestrategiassa tehostettiin prosessia, jossa vuosien 2021–2027 kansalliset/alueelliset EU:n rahoitusohjelmat mukautettiin asiaankuuluviin makroaluestrategioiden painopisteisiin (sulauttaminen). Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) koskeva EUSDR:n hallintoviranomaisten verkosto on ollut käytössä vuodesta 2015 lähtien. Vuonna 2021 perustettiin uusia verkostoja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) / koheesiorahaston sekä liittymistä valmistelevan tukivälineen / naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI) ohjelmaviranomaisten verkoston hallintoviranomaisille. Tarkistetun EUSDR:n toimintasuunnitelman perusteella perustettiin viisi alaa, joilla järjestetään temaattisia työpajoja vuonna 2022. Ohjeasiakirjoja valmistelivat erityisesti puheenjohtajavaltiot Kroatia, Slovakia ja Ukraina. Samalla Danube Strategy Point valmisteli EUSDR:n sulauttamisvälineen⁴¹.

Vuonna 2021 perustettiin kolme EUSALP:n taloudellisen vuoropuhelun verkostoa (jotka koskivat energiasiirtymää ja erityisesti vetyä, kestäväää liikkuvuutta ja digitaaliteknologiaa) edistämään EUSALP:n toimien ja käytettävissä olevan rahoituksen välistä yhteyttä. Sulauttamistyö EUSAIR European Territorial Cooperation -ohjelmien Action Lab -laboratorioissa on ollut menestyksekkästä. Sitä olisi laajennettava yleiseen koheesiopolitiikkaan ja IPA III -ohjelmiin. Tuloksena olisi oltava sellaisten hallintoviranomaisten ja kansallisten IPA-koordinaattoreiden verkoston perustaminen, jotka tekevät yhteistyötä ehtojen tai viittausten määrittelyssä, ehdotuspyyntöjen valmistelussa, tuensaajille tiedottamisessa sekä ennalta määritettyjä EUSAIR:n lippulaivahankkeita edistävien yhteisten tai rinnakkaisten hankkeiden toteuttamisen tukemisessa. EUSBSR:ssä on jo hallintoviranomaisten verkostoja ESR:lle, EAKR:lle, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastolle (maaseuturahasto) ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastolle (EMKVR). Sekä EUSALP:ssä että EUSBSR:ssä on odotettavissa järjestelmällisempi lähestymistapa sulauttamiseen, kun uudet teknisen tuen rakenteet otetaan täysimääräisesti käyttöön.

Koska makroaluestrategioilla ei ole merialuestrategioiden tapaan omia varoja, niiden täytäntöönpano riippuu synergioista muiden välineiden kanssa ja eri lähteistä peräisin olevan

⁴⁰ Asetuksen (EU) 2021/1059 15 artiklan 3 kohta: ”Jos Interreg B -ohjelma tukee makroaluestrategiaa tai merialuestrategiaa, vähintään 80 prosenttia EAKR:n ja soveltuvin osin osa unionin ulkoisista rahoitusvälineistä muiden toimintalinjojen kuin teknisen avun perusteella kohdennettavasta rahoitusosuudesta on kohdennettava kyseisen strategian tavoitteisiin.”

⁴¹ <https://danube-region.eu/projects-and-funding/embedding-2021-2027/>

rahoituksen yhdistämisestä. Näin ollen makroaluestrategioiden onnistuminen riippuu viime kädessä valmiudesta varmistaa, että EU:n, jäsenvaltioiden ja alueiden varat sekä muut julkiset ja yksityiset varat käytetään strategioiden painopisteiden mukaisesti ja niillä rahoitetaan makroaluestrategioiden toimia tai tuetaan makroaluestrategioita.

EUSAIR:ssä ja EUSDR:ssä suurena haasteena on yhdistää useita EU:n rahoituslähteitä (koheesiopolitiikan varat, IPA III, NDICI ja IPARD III⁴²), jotka toimivat eri asetusten, menetelmien, aikataulujen ja rakenteiden mukaisesti. Makroaluestrategioiden keskeisten toteuttajien olisi lisättävä ponnistelujaan, jotta nämä eri maailmat olisivat paremmin yhteydessä toisiinsa, ja kehitettävä lisää synergioita makroalueellisten toimien ja hankkeiden toteuttamiseksi.

Tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että ministerikokouksissa tehdyt poliittiset sitoumukset sulauttamisesta muutetaan toimiksi. Lisäksi olisi hyödyllistä ottaa yritykset ja pk-yritykset mukaan neljän makroalueen tapausten ja mahdollisuuksien (klusterit, älykkään erikoistumisen foorumit jne.) tunnistamiseen. Esimerkiksi sinisen talouden alalla älykkään erikoistumisen strategiat ovat keskeinen väline innovoinnissa kohti hiilestä irtautumista ja digitalisaatiota. Parhaiden käytäntöjen vaihto makroaluestrategioiden välillä voisi auttaa siinä. Neljän puheenjohtajakolmikron ryhmän ja Interact-ohjelman roolia olisi tutkittava prosessin helpottamiseksi. Ohjelmaviranomaisten (hallintoviranomaisten) verkostoja olisi perustettava kaikissa makroaluestrategioissa. Näillä verkostoilla on merkittävä rooli, ja niiden olisi toimittava koko kausi 2021–2027 ja sen jälkeen.

Noudattaen neuvoston kehotusta, jonka se esitti EU:n makroaluestrategioiden täytäntöönpanoa koskevasta kolmannesta täytäntöönpanokertomuksesta antamissaan päätelmissä, komissio järjesti useita työpajoja, joissa keskityttiin suoraan hallinnoituihin EU:n ohjelmiin, vuoden 2021 makroaluestrategiaviikon aikana. Lisäksi kaikkiin komission pääosastoihin perustettiin makroaluestrategioiden yhteyspisteet. Komission sisäisen vuoropuhelun tuloksena jotkin suoraan hallinnoitavien ohjelmien työohjelmat sisältävät viittauksia makroaluestrategioihin, ja on tapauksia, joissa ehdotuspyynnöt koskevat erityisesti makroaluestrategioita. Life-ohjelman työohjelmassa 2021–2024 kannustetaan käyttämään makroaluestrategioita strategisiin integroituihin hankkeisiin rajat ylittävästi sekä strategisten luontohankkeiden koordinoituun täytäntöönpanoon. Life-alaohjelmassa ”Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen” käynnistettiin vuonna 2021 ensimmäinen hanke-ehdotuspyyntö, joka kohdistuu makroaluestrategioihin. Kahdessa Horisontti Eurooppa -työohjelmassa (”Osallistumispohjan laajentaminen ja eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistaminen” ja ”Elintarvikkeet, biotalous, luonnonvarat, maatalous ja ympäristö”) vuosiksi 2021–2022 viitataan makroaluestrategioihin ja makroalueellisiin temaattisiin verkostoihin.

Käytön lisäämiseksi makroaluestrategioiden kansallisten koordinaattoreiden ja temaattisten koordinaattoreiden olisi kannustettava hankkeiden toteuttajia (esimerkiksi makroalueellisia toimijoita) osallistumaan suoraan hallinnoitujen EU:n välineiden (muun muassa Verkkojen Eurooppa -välineen digitaaliosion uudet suorat varat) julkaisemiin hanke-ehdotuspyyntöihin. Teknisen tuen välineellä⁴³ voitaisiin tukea makroaluestrategioita siltä osin kuin niihin liittyy uudistusten suunnittelua ja täytäntöönpanoa. Tukea annetaan jäsenvaltioille pyynnöstä monilla eri politiikanaloilla, kuten koheesion alalla sekä vihreässä ja digitaalisessa

⁴² Liittymistä valmistelevan tukivälineen maaseudun kehittämistä koskeva osa-alue (IPARD).

⁴³ [https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en#:~:text=The%20Technical%20Support%20Instrument%20\(TSI.co%2Dfinancing%20from%20Member%20States](https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en#:~:text=The%20Technical%20Support%20Instrument%20(TSI.co%2Dfinancing%20from%20Member%20States)

siirtymässä, ja se voidaan toteuttaa usean maan tai alueen välisenä hankkeena. Makroaluestrategioilla olisi myös edistettävä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman EU:n missioiden⁴⁴ täytäntöönpanoa, erityisesti niiden, joilla on vahva alueellinen ulottuvuus, kuten EU:n missiolla valtamerien ja vesistöjen ennallistamiseksi.

8. SEURANTA JA ARVIOINTI – KÄYNNISSÄ OLEVA TYÖ

Makroaluestrategiat tuottavat paljon tuloksia, jotka vaihtelevat sisäisistä valmiuksien kehittymiseen liittyvistä vaikutuksista ja maiden ja alueiden välisistä koordinointi- ja yhteistyöprosesseista konkreettisiin valtioiden välisiin hankkeisiin ja toimiin, joita tuetaan tai toteutetaan. Käytännössä näiden saavutusten mittaaminen ja niistä raportointi on kuitenkin vaikeaa.

Siksi kaikissa makroaluestrategioissa on käynnissä aloitteita seurantajärjestelmien kehittämiseksi. ESPON-verkoston (Euroopan aluekehittämisen seurantaverkosto) kehittämää yleistä makroalue seurantavälinettä, jonka avulla voidaan havainnoida kehityssuuntauksia ja -malleja kaikissa neljässä makroaluestrategiassa, olisi tarkasteltava kaikissa näissä strategioissa, kun arvioidaan vaihtoehtoja niiden tavoitteiden ja politiikkojen parantamiseksi tai uudelleen kohdentamiseksi. Lisäksi Tonavan sekä Adrian- ja Joonianmeren makroalueita koskevat ESPON-verkoston alueelliset skenaariot tarjoavat arvokasta tietoa.

EUSALP:ssä laadittiin vuonna 2021 seurantamatriisi, jossa määriteltiin tavoitteet ja indikaattorit. EUSBSR:n tarkistetussa vuoden 2021 toimintasuunnitelmassa esitetään sen seuranta- ja arviointikehys, jonka kansallisten koordinaattorien ryhmä on hyväksynyt ja julkaissut EUSBSR:n verkkosivustolla. EUSDR:ssä otettiin käyttöön uusi seurantajärjestelmä vuonna 2022.

Vaikka seurannan ja arvioinnin alalla on mitattu saavutuksia, toimia on edelleen tehostettava. Se on ratkaisevan tärkeää, jotta makroaluestrategioiden vaikutuksista saadaan parempia ja luotettavampia tietoja, myös strategioiden täytäntöönpanoon myönnetyn rahoituksen osalta. Kattavat seurantamekanismit olisivat hyödyllisiä poliittisen tuen ylläpitämiseksi ja auttaisivat myös keskeisiä toteuttajia hahmottamaan entistä paremmin kunkin strategian heikkoudet ja vahvuudet.

9. PAREMPI VIESTINTÄ MAKROALUESTRATEGIOISTA

Kaiken kaikkiaan neljän makroaluestrategian viestintätoimissa keskityttiin solidaarisuuden ja yhteistyön viesteihin sodan ja pandemian aikana. Vuonna 2020 makroaluestrategioiden viestinnästä ja politiikasta vastaavat henkilöt laativat yhdessä yhteisen narratiivin Interact-ohjelman tuella. Se oli tulosta keskustelusta missiosta, visiosta ja neljälle strategialle yhteisistä keskeisistä viesteistä, joilla makroaluestrategioiden olemassaolon syy selitetään suurelle yleisölle. Narratiivista tehtiin video⁴⁵, jossa selitetään Euroopan haasteita ja makroaluestrategioiden roolia niiden voittamisessa.

Kaikissa strategioissa mukautettiin viestintävälineitä painottaen digitaalisia muotoja ja sosiaalista mediaa. EUSALP tuotti joukon YouTube-videoita solidaarisuudesta Alppien alueella. Työ, joka tehtiin mission, vision ja keskeisten viestien esittämiseksi ja joka käsitti kussakin strategiassa omat määrärahat, kannatti, ja viestintätoimilla saavutettiin huomattavia tuloksia. Kohdennetumpi yleisö on edistänyt keskeisten viestien esittämistä, ja niistä on tehty konkreettisia digitaalisia kampanjoita.

⁴⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe_en

⁴⁵ [\(193\) EU Macro Regional Strategies, cooperation solutions in time of transition – YouTube.](#)

EU:n makroaluestrategiaviikosta, joka järjestetään yleensä vuoden alussa, on tullut suurin Brysselissä järjestettävä tapahtuma, jonka tarkoituksena on saattaa makroaluestrategioiden kaikkien tasojen sidosryhmät yhteen EU:n toimielinten, tutkimus- ja tiedeyhteisön, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja kansalaisten edustajien kanssa. Vuoden 2021 makroaluestrategiaviikkoon sisältyi istuntoja, joissa käsiteltiin covid-19-pandemiasta elpymisen tukemista, sulauttamisprosessia ja Euroopan komission suoraan hallinnoimia EU:n rahoitusohjelmia. Vuoden 2022 makroaluestrategiaviikolla keskityttiin nuorisoon, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja sosiaaliseen muutokseen. Avajaisissa esitettiin solidaarisuuden ilmaisu Ukrainalle.

Välimeren rannikon ja makroaluestrategioiden viikko (Mediterranean Coast and Macro-Regional Strategies Week)⁴⁶ on Slovenian johtama aloite, joka kokoaa yhteen kaikkien neljän makroaluestrategian keskeiset toteuttajat. Se on osoittautunut onnistuneeksi välineeksi kansallisten tiedotusvälineiden ja myös laajemman yleisön tavoittamiseksi.

Tulevaisuudessa makroaluestrategioista tiedottamista sidosryhmille ja suurelle yleisölle olisi jatkettava ja laajennettava makroaluestrategioiden sisällä ja niiden välillä erityisesti kohdennetummalla viestinnällä, synergioiden hyödyntämisellä sekä koordinoinnin ja yhdenmukaistamisen parantamisella.

10. TULEVAT TOIMET JA PÄÄTELMÄT

Makroaluestrategioiden panos vihreään, digitaaliseen ja sosiaaliseen siirtymään on tärkeä. Kaikki makroaluestrategiat nopeuttavat näihin liittyviä ponnistelujaan, ja jos makroaluestrategioiden tuloksentekeyttä vahvistetaan, niiden poliittinen merkitys kasvaa. Toimet, joilla autetaan vastaamaan nykyisiin haasteisiin, kuten Ukrainan sotaan, ilmastokriisiin ja pandemiasta elpymiseen, vahvistavat edelleen strategioiden merkitystä.

Makroaluestrategioissa olisi kuitenkin myös tehostettava toimia uusien toimien tukemiseksi aloilla, joilla makroaluetason yhteistyö tarjoaa lisäarvoa, ja tutkittava myös synergioita merialuestrategioiden kanssa, missä makroaluestrategiat voisivat avata ratkaisuja, joita on vaikea saada aikaan virallisemmissa yhteyksissä, kuten energia-alalla. Ukrainan sota on asettanut energiaturvallisuuden Euroopan unionin poliittisen asialistan kärkeen, erityisesti REPowerEU-suunnitelman⁴⁷ myötä. Sen tavoitteena on monipuolistaa kaasun tuontia ja lisätä energiatehokkuutta ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä, jotta saavutetaan riippumattomuus Venäjän fossiilisista polttoaineista vuoteen 2030 mennessä. REPowerEU-valmisteluasiakirjassa⁴⁸ viitataan erityisesti makroaluestrategioiden rooliin yhteistyökehyksinä, joilla edistetään investointeja vetyinfrastruktuuriin rajat ylittävissä, alueiden välisissä ja valtioiden välisissä yhteyksissä. Nämä ovat aloja, joihin makroaluestrategioissa on kiinnitettävä huomiota tulevina vuosina.

Se, että Ukraina otti vastuulleen EUSDR:n puheenjohtajuuden vuonna 2021, käynnisti uusia toimia ja edisti Tonavan alueen yhteistyön syventämistä. Laajentumisprosessissa makroaluestrategiat soveltuvat hyvin auttamaan EU:n lainsäädännön hyväksymistä samalla, kun niiden avulla kehitetään hallinnollisia valmiuksia EU:n eri politiikanaloilla, mukaan lukien koheesio politiikka ja yhteisen hallinnoinnin periaate. Länsi-Balkanilla Bosnia ja Hertsegovina aloitti EUSAIR:n puheenjohtajana vuonna 2022. Yksi EUSDR:n tehtävistä on tukea Ukrainan ja Moldovan EU-jäsenyyttä koskevia tavoitteita.

⁴⁶ <https://www.adriatic-ionic.eu/2022/06/10/save-the-date-for-the-mediterranean-coast-and-macro-regional-strategies-week-2022/>

⁴⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_22_3131

⁴⁸ SWD(2022) 230 final, 18.5.2022.

Makroaluestrategiat ovat tehokkaita välineitä, joilla tuetaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista kehitystä, rakennetaan makroalueellista identiteettiä ja pyrkimyksiä sekä rakennetaan luottamusta naapurimaiden välille. Strategiat ovat joustavia välineitä uusiin ja nouseviin haasteisiin vastaamiseksi. Makroaluestrategioissa myös muokataan keskeisiä EU:n aloitteita toiminnallisen alueen todellisuuteen ja erityispiirteisiin, ja ne voivat auttaa tuomaan Euroopan unionin lähemmäs kansalaisia ja nuoria. Makroaluestrategioiden painopisteiden sisällyttäminen asiaankuuluviin EU:n rahoitusohjelmiin vuosiksi 2021–2027 edistyy hyvin, ja alustavat tulokset ovat rohkaisevia. Näiden painopisteiden täytäntöönpanon varmistaminen edellyttää kuitenkin jatkuvaa huomiota vuoteen 2027 asti.